

Botsala jwa ga Pogiso le Pulane

Setswana

Khanyisa Mukansi

Botsala jwa ga Pogiso le Pulane

E kwadilwe ke Khanyisa Mukansi
Botaki ka Dale Blankenaar

Thanolo ka Motlhabane Modise

Pogiso ke mosimane wa dingwaga di le robongwe. O nna kwa motseng wa Samari, mme a tswa kwa lolapeng lwa ga Mponeng.

Ke mosimane yo mokima gonne o rata dijo thata. Mmamoratwa wa gagwe wa dijo ke nama ya KFC, ditšhipisi, dimmonamone le senotsididi.

O bidiwa Mafete kwa sekolong.

Batsadi ba gagwe ba morata thata. Ka gale ba morekela dijo tsotlhe tseo a di ratang.

Ka gale ba tshwanelwa ke go morekela diaparo tse Dintšhwa, gonne mmele wa gagwe o gola ka bonako.

Pogiso gape o rata go opela le go tshameka le tsala ya gagwe, Pulane Motlhanka.

Pogiso o nna le batsadi ba gagwe, Rre le Mme Mponeng. Bo aubuti ba gagwe ba le babedi ba bagolo ba kwa Unibesiting. Rraagwe o humile thata.

O na le dikgwebo, dikgomodi le dintsi, e bile ke mokhanselara wa Mmasepala mo lefelong la gagwe. Pogiso o tsena mophato wa boraro kwa sekolong se sepotlana sa Tlhompegileng.

Mme Mponeng o ne a netefatsa fa Pogiso a ya sekolong ka kgetsana ya gagwe ya sekolo, le kgetsana e nnye e tletse dijo. Bana ba le bantsi ba galela dijo tsa ga Pogiso.

Ba goeletsa go rwala kgetsana e nnye gore ba kgone go iponela karolo ya dijo tsa ga Pogiso. Seno sa se itumedise Pulane, kantlha ya gore ele tsala ya nnete ya ga Pogiso.

Pulane ele mosimane yo o botlhale e bile a itidimaletse. O ne a sa rate dijo, mme mmele wa gagwe o le selekano se se siameng, jaaka sa balekane ba gagwe.

A itumelela go opela le Pogiso fa bale mmogo. Gape a itumelela go reetsa dikgang tseo Pogiso a mmolelela tsona. Ka gale ba dirisana le go sa batle go utlwisana botlhoko.

Pogiso a na le mokgwa wa go ja ka fa phaposing fa morutabana a kwala kwa letlapa-kwalelong. Se sene se atle se dire gore a diege go feleletsa tiro ya gagwe ka fa phaposing.

Basimane ba ditlhoko-tsebe ba ne ba mmolelela gore a seke a tshwenyega ka dithuto, ka thuto ele ya bana bao ba humanegileng.

Bao ba batlang go ja dijo tsa gagwe, ba ne ba mmolelela gore, ba tlaa mokwalela tiro fela, fa a ka ba naya dijo tsa gagwe.

Pogiso o ne a tlwaela go nna a kwalelwa tiro ya gagwe ka fa phaposing ke bana ba bangwe. Pulane a sa dumalane le setlwaedi se. O ne a le kgatlhanong le basimane ba, le dipolane tsa bona tse di maswe.

Basimane ba, ba ne ba bolelela Pulane gore Pogiso ke lebenkele le lennye la bona leo le ka sekeng la tswalelwa ke ope.

Ba ne ba motshepisa gore ba tlile go mmetsa gore a ruruge a tshwane le Pogiso. Ba ne gape ba motshepisa gore o tlaa ba itse sentle, fa a ka ba tlalea kwa go morutabana kgotsa Mogokgo.

Pulane o ne a ba tshaba e le tota, lefa, gontse jalo, a bolelela Nkoko wa gagwe, ka seo se neng se diragalela Pogiso kwa sekolong. Ka pelo e e botlhoko, o ne a mo tlhalosetsa ka moo Pogiso a neng a tle a salele morago ka dithuto.

Nkoko wa ga Pulane, Mmaresenka.

A ya kwa go Mme Mponeng ka botho, go tlhagisa kgang e. Ka go tlhoka lesego, seno sa galefisa Mme Mponeng.

A latofatsa Pulane le Nkoko wa gagwe gore ba leka go gogobisa leina la ngwana wa Mokhanselara Mponeng mo seretseng!

A tlhagisa ntlha ya gore Pogiso ke ngwana yo o botlhale, yo o neng a tshwanetse go tsena sekolo kwa teropong, le bana ba bahumi ka ene.

Gape a tlhagisa ntlha ya gore, mosimane wa gagwe ga a tshwanela go bo a tsena sekolo se le sengwe, le bana ba batho ba ba humanegileng jaaka Pulane.

Gape a bontsha gore o ya go bolelela Mokhanselara gore o boleletswe gore ngwana wa gagwe o mo kotsing kwa Tlhompegileng.

O tla kopa gore Pogiso a isiwe ka bonako kwa Senthareng ya Goithuta, ya Sunshine kwa teropong. A tswelela pele, mme a raya mosadimogolo gore a mo tswela ka ntlo ka bonako.

A mosolofetsagore o tlile go bitsa mapodisi fa a ka baya leoto la gagwe gape ka fa ntlong ya gagwe. Mosadimogolo a batla a wela fa fatshe, fa Mme Mponeng a betsaganya lebati.

Nkoko Mmaresenka a boela gae ka kutlobothoko. Ka tsela eo Mme Mponeng a buileng le ene ka teng.

A tlhalosa gore Mme Mponeng o ne a ipiletsa bomadi-mabe letsatsi le penne. A tlhagisa gore Mme Mponeng ga a na ponelopele ka botshelo.

A ikana gore sengwe sona se tla tlhagelela,
seo se tla dirang gore Mme Mponeng a metse
mafoko a gagwe.

Pulane o ne a gakgametse ebile a utlwile
botlhoko, ka kitsiso ya gore Pogiso o ya go
ntshiwa kwa Tlhompegileng, go ya kwa
Senthareng ya Goithuta.

AMme Mponeng, a eletsa e kete Pogiso a kabo
a kgona go bua ka Seisemane, go tshwana le
bana ba bangwe, ba batsadi ba bahumi.

A tshaba go bolelela monna wa gagwe ka
keletso ya gagwe.

Dikgang tse mosadimogolo a neng a di mo tliseditse, di ne tsa dira gore leano la gagwe le diragale ka bonolo.

Ga a ka a senya nako go leletsa monna wa gagwe mme a tthagisa gore o boeletse ke nkokoagwe Puleng, gore Pogiso o mo kotsing kwa Tlhompegileng. Seno sa dira gore Rre Mponeng a direle ka bonako, mme a ya kwa go mogokgo wa Senthara ya Goithuta ya Sunshine.

Rre Mponeng a ntsha Pogiso kwa Tlhompegileng. A mo isa kwa Senthareng ya Goithuta ya Sunshine. Ga mmogo le mosadi ba ya kwa kantorong ya mogokgo.

Mogokgo, Rre Smith, a lebelela dipholo tsa kotara ya ntlha, mme a tshikinya tlhogo.

A ba tlhalosetsa gore maduo a ga Pogiso mo serutweng sa, Leleme-lantlha mo puong ya tlaleletso ya Seisemane, le Dipalo a kwa tlase, gape ga a fitlhelele ditlhokwa tsa sekolo sa gagwe.

A ba gopotsa gore, mo sekolong sa gagwe,
serutwa sa Seisemane se tshwanetswe go
falolwa gonne se dirisiwa mo dirutweng tsotlhe.

A tlhalosa gore jaaka mogokgo wa sekolo o
tshwanetse go tshegetsisa serodumo sa sekolo.
O ne a tlhagisa gore ke ka moo a kase kgoneng
go amogela Pogiso mo sekolong sa gagwe.

Seno sa dira Mme Mponeng a lele ntle le go laolega mme a tlhalosa gore go botoka gore a swele ka fa kantorong eo. Se ka nnete sa tshosa Rre Smith. Ka bonako a ba kopa gore ba duelele madi a dikwatara tse tharo Mme ba rekele Pogiso diaparo tsa sekolo.

O ne a maketse fa Rre Mponeng a moleboga Mme a dumela gore o tlaa duela madi otlhe ao a tlhokegang. Mogokgo o ne a ba bolelela gore batle le Pogiso letsatsi le lelatelang.

O ne a gololesegile fa ba sena go tswa mo kantorong ya gagwe. Letsatsi le le latelang Pogiso a apara diaparo tsa sekolo: Para ya dikousu e e thamaga, hempe e e sorolwana, thai e tala ya methalo e sorolwana le para ya ditlhako tse ntsho.

Rre Mponeng a isa Pogiso kwa Senthareng ya Goithutela ya Sunshine, ka sejanaga se sehibidu, sa modiro wa Mercedes Benz ga mmogo le mosadi wa gagwe.

Pogiso a didimetse fa mmaagwe a bua a itumetse ka mo sejanageng. Pogiso a amogelwa ka matsogo a a bolelo ke Morutabana wa mosadi wa mosweu mo phaposing ya gagwe. A itemogela gore fano bana ga ba a tlala ka phaposi go tshwana le kwa Tlhompegileng.

Gape ngwana mongwe le mongwe o nna a le esi mo tafoleng. A sa itse lefa e le ngwana a le mongwe mo phaposing ya gagwe.

Moo le moo gona le bana ba mmala o mosweu. Phaposi ele e ntle e bile ele phepa mme ena le dilo tsotlhe tseo, o ka di solofela mo phaposiborutelong.

A fitlhela: setulo, tafole le dibuka tsa gagwe di mo letile. A iphitlhela a latlhegile e bile a tlhologeletse Tlhompegileng.

E ne ele nako ya dipalo, mme ba boeletsa tiro ya kwatara ya ntlha. Pogiso a makalletse go bona bana ba bula dibuka tsa bona mme, ba simolola ka go kwala, kwa ntle ga go kgarametsiwa ke morutabana.

Morutabana a ya kwa go ena mme a mmulela buka, a mo tlhalosetsa ka seisemane gore o tshwanetse go dira eng, Pogiso ga a ka a utlwa le go tlhaloganya se morutabana a neng a se bua. A eletsa okare a kabo a tlhalosetsiwa ka Setswana.

Bana ba bangwe ba ne ba tswelletse ka tiro ya bona ka kgololosego. Mme ba ntse ba lebelela kwa go Pogiso yo o neng a le mo tshotlegong go kwala.

O ne a simolola go ikutlwa a tshwerwe ke tlala. Se, sa salwa morago ke modumo o mogolo gotswa mo maleng a gagwe. Barutwana ba retologa mme ba mo tshega ntle le go laolega.

Morutabana a ba kgalemela ka maatla, mme a kopa gore dibuka tsa bone di tlisiwe kwa go e ne. Pogiso o ne a sa fetsa lefa e le karabo ele nngwe. Seno sa latelwa ke nako ya puiso ka Seisemane.

Fa o morutwana mongwe le mongwe, a neng a tshwanetse go buisetsa kwa godimo. Pogiso o ne a maketse go utlwa balekane ba gagwe ba buisa, jaaka batho bao ba buwang Seisemane, fa ene a sa kgone le go balela kwa godimo. O ne morago a tshwarwa ke boroko mme a tsosiwa fa e le nako ya go ikhutsa.

Pogiso o ne a sa kgone go ja dijo tsa gagwe ka nako ya dijo. O ne a kgona fela go nwa senotsididi sa gagwe sa coke. A eletsa gore a kabo a na le tsala ya gagwe Pulane.

Morago ga dijo a ya kwa serutweng sa setswana seo se neng se rutwa ke mme Baloi Koo le kwa teng a neng a sokola, ka go buisa le go kwala. Beke yotlhe, o ne a iphitlhela ana le tiro e ntsi, eo aneng a sae fetsa. Gape a se na ope go mothusaka tiro ya gagwe.

Batsadi ba gagwe ba semeletse ka dikgwebo tsa bona, le ditiro tsa mo motseng. Tiragatso e e bokowa ya ga Pogiso e ne ya begelwe mogokgo. Yo o neng ka bonako a biletsa Rre Mponeng kwa kantorong ya gagwe.

Rre Mponeng o ne a maketse go utlwa ka selo se. Mogokgo o ne a tlhagisa gore kitso ya ga Pogiso, e lekana le ya morutwana wa mophato wa ntlha, mo Senthareng ya Goithuta ya Sunshine.

O ne a neela Rre Mponeng ditlhokego tse di latelang: Go bua le Pogiso seisemane ka nako tsotlhe kwa gae, Go mo tshegetsatsa le go lebelela tiro ya gagwe gangwe le gape, Go mo thusaka go buisa le go kwala tiro ya gagwe, Go mmonela morutwana yo o ka mo thusang ka tiro ya gagwe, Go tsenela dithuto tsa tlaleletso le go kwala diteko Labotlhano mongwe le mongwe, le gore Pogiso o tshwanetse go bontsha tokafalo, mo seletanong sa kgwedi kgotsa a boela kwa Tlhompegileng.

Rre Mponeng o ne a tshepisa gore o tla diragatsa jaaka a kopiwa. Fa beke ya bobedi e simolola, e fitlhetse Pogiso a latlhegetswe ke boima ba mmele.

Pogiso o ne a lela mme a bolelela mmaagwe gore, a kase tlhole a ya kwa Senthareng ya Goithuta ya Sunshine. Seno se ne sa tshosa Mme Mponeng. A nagana gore o a lora, fa Rre Mponeng a mmolelela dikgang gotswa go mogokgo, Rre Smith.

O ne a lela botlhoko, mme a tlhalosa gore batho ba tlilego nagana eng, ka ena.

Mme ba lelapa la gagwe ba tlile go nna setshego sa Samari, ebile seno se tlile go dira gore a tsenwe, A lelela kwa monneng wa gagwe gore a rarabolole kgang e.

Rre Mponeng a lebelela di tlhokegwa, go tswa go mogokgo tsa go ka thusa Pogiso. A fitlhela go le thata go ka kgona go bona morutwana yo o ka thusang Pogiso, ka dithuto tsa gagwe. Ka bonako a gopola Pulane, tsala ya ga Pogiso. A sweetsa ka gore, go tlile go nna bonolo, fa Pulane a ka tsena sekolo kwa Senthareng ya Goithuta ya Sunshine ga mmogo le Pogiso.

A tshwenyega ke go bona Pogiso le Mmaagwe ba lela e kete gona le leso mo lolapeng.

A ba solofetsa gore, o tla dirisa dithata, go rarabolola kgang e. Rre Mponeng a ya kwa go Nkoko Mma Rasenka ka go itshepa.

Nkoko Mma Rasenka, o ne a gakgametse go bona sejanaga sa Mokhanselara Mponeng, se ema fa pele ga ntlo ya gagwe. O ne a setse a utlwile gore Pogiso okwadisitswe kwa Sunshine.

A makadiwa ke gore ke eng seo se tlisang mokhanselara kwa Ntlong ya ga gagwe.

A ipotsa dipotso tse dintsi ka gore ke eng se ka bong, se tlisitse mokhanselara, kwa ntlong ya gagwe.

Rre Mponeng a rulagantse gore Pogiso o batla go bona Pulane. A tlhalosa gore Pogiso ga a kgone go tla ka ntlha ya tiro e ntsi ya sekolo. Se se ne sa itumedisa Nkoko Mma Rasenka thata mo go fitisisang.

Ga e sa le Pogiso a tsamaya, Pulane ka dinako tsothle, o ne a sa itumela, e bile a lebe ga okare oa lwala. A mmolelela gore o tlhologetse go bona Pogiso.

Nkoko a tlhagisa ntlha ya gore, Pulane a ka kgona go ya go bona tsala ya gagwe, fela fa e le gore o tsamaya le ene. E ne ya re moragonyana ba tsena mo sejanageng sa Rre Mponeng, mme ba kgweeletsa kwa ntlong ya gagwe.

Fa ba goroga, ba fitlhela Mme Mponeng a sa apara thata, jaaka a tlhola a dira. A bonala a le pelo-botlhoko. Ka ponyo ya leitlho, basimane ba tlola, ba tlamparelana; mme ba opela ka boitumelo mmogo.

Ba ne ba tshwarana ka diatla, mme ba tabogela kwa kamoreng ya ga Pogiso. Rre Mponeng morago a ba fitlhela ba semeletse ka dibuka tsa ga Pogiso.

Pulane a semeletse a tlhalosetsa Pogiso tiro eo e neng e le thata mo go ena. Morago a atlarela basimane mme a nyeba. A kopa basimane gotla go nwa tee le bona. Nkoko a gakgamaditswe ke kopo ya ga Rre Mponeng, mme kwa bofelo a dumela.

O ne a Dumela gonne a bone gore, bana ba reeditse kgang e, kajalo, a sa batle go ba swabisa ka ba ne ba itumetse.

Dikgang di ne tsa itumedisa basimane thata fela. Mme Mponeng a emelela, a tlamparela Nkoko Mma Rasenka, mme a moleboga.

DITEBOGO

Mokwadi

Khanyisa Mukansi

Motaki

Dale Blankenaar

Morulaganyi 1

Pandelani Claudine Rambau

Morulaganyi 2

Deborah Shilenge

Morulaganyi 3

Rebecca Maluleke

Motlhami

PixelPing Design

Mofetodi

Motlhabane Modise

Motlhotlhomisi

Glanice Masilo

ISBN 978-0-638-00832-6

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

